

Білорусь - Україна Спільна операційна програма

Проект від 09 червня 2014р.

Зміст

1.	Резюме / вступ.....	2
2.	Стратегічний аналіз прикордонних регіонів	3
2.1	Регіони, які мають право на участь у Програмі.....	3
2.2	Аналіз прикордонних регіонів.....	3
2.3	Аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз (SWOT)	8
3.	Стратегія програми територіального співробітництва.....	8
4.	Операційні завдання, пріоритети та дії.....	9
4.1	Операційне завдання 1: Покращення умов життя місцевих громад	9
4.2	Операційне завдання 2: Рішення спільних проблем екології, зайнятості, охорони здоров'я та інших питань, які представляють спільний інтерес і мають транскордонне значення.....	11
4.3	Операційне завдання 3: Культура, освіта та спорт	11
5.	Індикатори результативності.....	12
6.	Керування програмою	12
6.1	Спільний керуючий комітет.....	13
6.2	Адміністратор програми	14
7.	Реалізація програми.....	14
7.1	Вимоги до проектів	14
7.2	Вимоги до бенефіціарів проектів	15
7.3	Відбір, укладення контракту і порядок реалізації проекту.....	16
7.4	Допустимі витрати та рівень підтримки	17
8.	Розподіл фінансування.....	17

Додатки

Додаток1:	Карта регіону дії Програми.....	19
Додаток2:	Регіональні статистичні дані.....	20
Додаток3:	Індикатори моніторингу ефективності програми.....	21
Додаток5:	Результати консультацій з зацікавленими сторонами.....	26

1. Резюме / введення

Програма територіального співробітництва Білорусі та України була підготовлена спільно під керівництвом Міністерства закордонних справ Республіки Білорусь та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з урахуванням рекомендацій Програми сприяння територіальному співробітництву країн Східного партнерства (Програми сприяння EaPTC).

З метою забезпечення більш активної участі у програмі територіального співробітництва обох країн-учасниць – Білорусі та України – партнери обох країн сформували робочу групу для розробки Спільної операційної програми. До складу робочої групи увійшли представники наступних організацій:

Республіка Білорусь: Міністерство закордонних справ, Координаційне бюро Програми TACIS ЄС у Республіці Білорусь, Брестський обласний виконавчий комітет, Гомельський обласний виконавчий комітет, Брестський обласний транскордонний інформаційний центр, Гомельське обласне агентство з розвитку, Громадянський союз «Оракул».

Україна: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство закордонних справ, облдержадміністрації Волинської, Рівненської, Житомирської, Київської та Чернігівської областей, Єврорегіон «Буг»

Засідання робочої групи відбулося 21 травня 2014 р. у м. Київ, Україна. Подальші консультації проходили під час регіональної конференції, присвяченій територіальному співробітництву України і Білорусі, яка відбулася 14 листопада 2013 р. у м. Житомир, Україна. Результати проведених консультацій відображені у цьому документі.

Консультації з громадськістю з питань Спільної операційної програми **будуть проведені** 10 - 20 червня 2014 р. У **Додатку 5** докладно представлено коментарі та рекомендації, отримані в ході громадських слухань. Ці коментарі були враховані в остаточному варіанті Спільної операційної програми. Другий проект Спільної операційної програми буде обговорюватися на другому засіданні робочої групи, яке планується провести 3 липня 2014 р. у Тбілісі, Грузія, з метою попереднього прийняття цього документа країнами-партнерами. Заключне затвердження Спільної операційної програми заплановано **на 4 вересня 2014 р. у м. Гомель, Білорусь.**

Цей документ містить аналіз соціально-економічного та екологічного розвитку регіонів, розташованих уздовж білорусько-українського кордону, SWOT-аналіз у формі таблиці (Розділ 2), стратегії територіального співробітництва та операційні завдання (Розділ 3), а також встановлює пріоритети та можливі напрями діяльності (Розділ 4), визначає бенефіціарів проектів та методи реалізації програми (Розділи 5-7).

Всі сім прикордонних регіонів (див. Розділ 2.1) розробили і прийняли конкретні стратегії регіонального розвитку. У цих стратегіях проаналізовано статус-кво регіонів і сформульовані пріоритетні цілі та завдання розвитку з точки зору самих регіонів. Цілі стратегій регіонального розвитку з точки зору конкретних необхідних заходів значно ширші, ніж завдання EaPTC, однак транскордонний вимір, як правило, в силу свого характеру відсутній у стратегіях регіонального розвитку.

2. Стратегічний аналіз прикордонних регіонів

2.1 Регіони, які мають право на участь у Програмі

Зона дії програми територіального співробітництва Білорусь – Україна охоплює наступні регіони/адміністративні одиниці, розташовані уздовж білорусько-українського державного кордону протяжністю 891 км:

Білорусь (області)	Україна (області)
<ul style="list-style-type: none"> • Брестська • Гомельська	<ul style="list-style-type: none"> • Волинська • Рівненська • Житомирська • Київська • Чернігівська

Програма територіального співробітництва охоплює площу 203 200 км², у т.ч. 73 200 км² у Білорусі та 130 000 км² в Україні. У 2012 р. загальна чисельність населення цього регіону склала 9 092,2 тис. мешканців, з яких 2 818,1 тис. проживають у Білорусі, а 6 274,1 тис. – в Україні.

Область	Площа (тис. км ²)	Відсоток від загальної площі країни	Населення (2012 р., тис. мешканців)	Відсоток від загальної чисельності населення	Щільність населення (мешканців/км ²)
Білорусь					
Брестська	32,8	15,8	1390,4	14,7	42
Гомельська	40,4	19,5	1427,7	15,0	35
Україна					
Волинська	20,1	3,3	1038,6	2,3	52
Рівненська	20,1	3,3	1154,3	2,5	52
Житомирська	29,8	4,5	1273,2	2,8	43
Київська	28,1	4,6	1719,5	3,8	61
Чернігівська	31,9	5,3	1088,5	2,4	34

2.2 Аналіз прикордонних регіонів

Сім прикордонних регіонів характеризуються схожими географічними умовами і загальною історією соціально-економічного розвитку на етапі становлення інституційної структури. Колишні економічні зв'язки (до 1990 р.) частково зруйновані, загальні накопичені знання застаріли, а загальний соціальної (реляційний) капітал і міжособистісне довіра частково втрачені. Адміністративні та інституційні норми, що з'явилися після 1990 р., не збігаються на рівні країн. Білорусь підтримує тісні економічні зв'язки з Росією і входить до Митного союзу. Україна не належить до «формальної профспілки» і активно прагне до більшої диверсифікації торговельних відносин. Плани регіонального розвитку мають обов'язковий характер для регіонів Білорусі, і державні інституції регіонального розвитку пильно стежать за їх реалізацією; В Україні Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 р. не завжди відповідає пріоритетам, визначеним регіональними стратегіями розвитку (охоплюють різні проміжки часу) і має більше декларативний характер. Довгострокові наслідки аварії на Чорнобильській АЕС являють собою загальну проблему для більшості регіонів, яка однаково впливає на регіональний економічний потенціал і соціальні ризики, які в основному вирішуються однаково.

Область	Відсоток від ВВП	Відсоток с/г у доданій вартості регіону	Відсоток промисловості у доданій вартості регіону	Офіційний рівень безробіття, %	Кількість природоохоронних зон	Викиди зі стаціонарних джерел (тис. тон)
Білорусь						
Брестська	9,2	7,6*	34,7*	0,9	1	34,8
Гомельська	11,7	5,0*	48,0*	0,7	2	95,4
Україна						
Волинська	1,3	16,9	15,5	8,3	4	7,6
Рівненська	1,5	15,9	31,5	10,4	-	17,1
Житомирська	1,7	16,2	21,5	10,0	-	19,0
Київська	4,2	13,4	18,6	6,7	-	113,6
Чернігівська	1,6	18,3	26,0	10,4	-	49,5

* станом на січень-квітень 2014 р.

Якщо не вказано інше, всі дані наведені станом на 2012 р.

Джерело: офіційна статистика, розрахунки Програми сприяння EaPTC

Географія та інфраструктура

Зона дії Програми досить однорідна з точки зору географічних умов: клімат помірно-континентальний у всіх регіонах, рівнинний ландшафт і дуже багаті водні ресурси, які сприяють розвитку риболовлі. Ґрунти є глибокими та родючими і забезпечують добрі умови для сільського господарства. Деякі регіони характеризуються великими лісовими районами, які практично незаймані. У Гомелі зосереджені ресурси нафти і газу. Вугільні родовища розташовані на Волині. Проте загалом регіон залежить від імпорту енергоносіїв; потенціал у сфері гідроенергетики залишається значною мірою невикористаним.

Транспортна інфраструктура добре розвинута в зоні дії Програми у кількісному вираженні. Однак існують можливості для якісного поліпшення, щоб підвищити ефективність і скоротити тривалість транзитного залізничного і автомобільного сполучення. Існує безліч транзитних пунктів між Білоруссю і Україною, але не всі вони оснащені достатніми складськими приміщеннями, а наявні технічні об'єкти частково застаріли.

Демографія та населення

Зона дії Програми характеризується переважно міським населенням на території Білорусі (75% в Гомельській, дещо менше в Брестській області), проте в регіонах України переважає сільське населення, хоча і не на багато. Спад народжуваності, який виник на перехідному етапі, зупинився у Волинській, Рівненській, Житомирській областях, але у всіх інших регіонах, як і раніше, спостерігається природний спад населення. У той час як столиці Мінськ і Київ привертають населення регіону і, таким чином, продовжують розростатися, незважаючи на негативні показники природного приросту, всі регіони Програми – за винятком Київської області – продовжують втрачати жителів внаслідок внутрішньої і частково міжнародної міграції. Міграція робітників з частковою зайнятістю не відіграє суттєвої ролі і не відображена в останніх статистичних даних.

Етнічний склад регіону Програми досить однорідний по обидві сторони кордону. Інші національності нечисленні, включаючи українців у Білорусі і навпаки. Отже, етнічні меншини та їх інтеграція не створює проблему в регіонах. Місто Славутич Київської області, яке було побудоване для чорнобильських

переселенців, характеризується високим відсотком етнічного білоруського населення, однак етнічне походження і транзит жителів у прикордонних зонах не становлять проблем, так само як і рівень життя загалом.

Сільське господарство

Кліматичні умови і ґрунти в усьому регіоні сприятливі для сільського господарства і тваринництва. Обидві області Білорусі характеризуються схожою спеціалізацією: у Бресті виробництво і врожайність на душу населення вище, і внесок регіону в загальному сільськогосподарському виробництві становить 17,7%. У Гомельській області сільське господарство дещо поступається промисловості. Українські регіони більшою мірою залежать від сільськогосподарського виробництва, ніж їх білоруські візаві. В українському прикордонному регіоні Чернігівська область найбільше спеціалізується на сільському господарстві і характеризується найвищим показником виробництва сільськогосподарської продукції на душу населення серед регіонів Програми. В Україні в сільськогосподарському виробництві задіяні сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства (домогосподарства), останні забезпечують 48,2% сільськогосподарського виробництва, володіючи при цьому лише 43% сільськогосподарських угідь загалом по країні, що свідчить про високу дохідність приватного сектору.

Сільське господарство є важливим фактором життєзабезпечення у структурно слабких регіонах уздовж кордону: у Волинській та Житомирській областях у сільському господарстві зайнято значно більше людей, ніж у будь-якому іншому сегменті (25% зайнятості). В інших прикордонних регіонах України та Білорусі їх частка нижче, хоча і перевищує 10%. Покращений транскордонний обмін інформацією про потреби сільськогосподарського бізнесу та формування мереж фермерів могли б розкрити невикористаний потенціал, зміцнити існуючу транскордонну торгівлю, а також підвищити конкурентоспроможність сільськогосподарського виробництва у регіонах.

Промисловість

Ступінь індустріалізації досить сильно відрізняється у зоні дії Програми. Гомель – найбільш промислово розвинений регіон з активними нафтогазовими родовищами. Він забезпечує 90% національного виробництва сталі поряд з машинобудуванням, хімічною промисловістю, целюлозно-паперовою та іншими галузями. Внесок регіону у загальнонаціональному промисловому виробництві становить 20,6%. На противагу такій концентрації добувної та важкої промисловості, в інших регіонах Програми переважає легка промисловість. У Брестській області, яка забезпечує 9% загального промислового виробництва, переважає виробництво електротехніки, побутової техніки і невеликих промислових пристроїв. В Україні регіони Програми відносяться до найменш розвинутих у країні. Кожен з них забезпечує лише близько 1% реалізованої продукції в національному промисловому виробництві за винятком Київської області (3,4%). У Волинській, Житомирській та Чернігівській областях домінують деревообробна і меблева промисловість завдяки переважанню лісів у цьому регіоні, а також харчова промисловість, текстиль та взуттєве виробництво (Житомир). Виробництво будматеріалів (Житомир) також вносить вагомий внесок у промислове виробництво. У Рівненській області висока частка доданої вартості забезпечується промисловим виробництвом, пов'язаним з АЕС, яка виробляє і продає електроенергію як всередині, так і за межами регіону.

Сфера послуг, включаючи туризм

Роздрібна торгівля та транспорт домінують у секторі послуг у всіх регіонах, зміцнюючи свої позиції з року в рік. Транскордонна торгівля в регіоні активно зростає, проте експортні та імпорتنі процедури двох країн розрізняються внаслідок розбіжностей національної торговельної політики кожної країни. Це перешкоджає торгівлі і впливає на міжрегіональні торговельні потоки. Доступність транспортних послуг загалом задовільна, проте транспортне обладнання застаріле. Деякі населені пункти рідко обслуговуються регулярним громадським транспортом або не обслуговуються ним зовсім. Та ж сама ситуація характерна і для транскордонної транспортної доступності. Обмін інформацією в мережах, сформованих між професійними операторами сфери торгівлі та сфери послуг вздовж/по обидві сторони кордону, а також поширення відповідних інформаційних матеріалів для бізнес-структур могли б сприяти торгівлі і транспорту в зоні дії Програми.

У регіонах розвиваються туристичні послуги. Кількість туристів неухильно зростає в останні роки, однак, в контексті внутрішнього туризму і відпочинку, а також за рахунок бізнес-відвідувачів з сусідніх країн. Транскордонні туристичні маршрути недостатньо розвинені; відсутні туристичні інформаційні центри на кордоні. Рівень наявних туристичних об'єктів в обласних центрах достатній, однак він не задовольняє потреб іноземних туристів в малих містах; лише деякі готелі класифікуються згідно з міжнародними стандартами (6 в Гомелі, 4 в Бресті). У регіонах Білорусі зростаючим напрямком стає агротуризм, але основна частина агротуристів – це громадяни Білорусі (86%). У Волинській області існує величезний рекреаційний потенціал, що, відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку має розглядатися пріоритетним напрямком. Однак цей напрям, як і раніше, недофінансований. Мережі туристичних агентств, які співпрацюють на транскордонному рівні і вирішують потреби іноземних туристів, могли б підвищити ефективність маркетингових заходів, прийнятих на регіональному рівні.

Екологія, природні ресурси і культурна спадщина

У зоні дії Програми зосереджені численні туристичні об'єкти і багата спадщина європейської культури. Давньослов'янські поселення, археологічні пам'ятки, замки національного значення (наприклад, Дубинський замок у Рівненській області або Бердичівський замок у Житомирській області) розкидані по всьому регіону Програми. Однак відсутній єдиний реєстр цих об'єктів, так само як і пов'язані з ними дослідження. Хоча ці пам'ятки потребують збереження та відновлення, сусідні області також стикаються з питанням про те, як бути з пам'ятниками радянської доби. Природні парки, які частково розташовані на кордонах, вимагають спільного управління для підвищення ефективності односторонніх охоронних заходів. У Гомелі Прип'ятський національний парк являє собою унікальні дубові ліси, чисельні озера, які можна використовувати в рекреаційних цілях. Завдання Поліського державного радіаційно-екологічного заповідника – зберегти ландшафт, постраждалий від аварії на Чорнобильській АЕС. Національний парк «Шацькі озера» (Волинська область) – найважливіший природний заповідник українського прикордонного регіону, який включає 4 заповідні зони. Незважаючи на багатство культурної спадщини, культурний обмін на сьогоднішній день носить обмежений характер в силу організаційних вимог. Спільні заходи, наприклад, молодіжні фестивалі, які зазвичай активно відвідають, наочно демонструють успіх і потенціал заходів між жителями двох країн.

Основна екологічна проблема зони дії Програми – значне забруднення ґрунтів і (ґрунтових) вод в результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Забруднені території простягаються по всіх областях зони дії Програми, крім Волинської та Рівненської областей, які постраждали меншою мірою. Загальною проблемою для всього регіону Програми є високий ризик повеней: оскільки багато річок цього регіону є транскордонними, системи оповіщення, які частково вже створені, можна поліпшити і розширити. Низька якість води внаслідок недостатньої очистки стічних вод (у кількісному та якісному вираженні) також стосується всіх регіонів і вимагає спільного моніторингу прикордонних річок і озер. Низький показник переробки відходів (5-20% у регіонах України) і неофіційні звалища навіть у природоохоронних парках є

загальними проблемами для обох країн. Ці завдання можна вирішити за допомогою спільних дій, спрямованих на пошук оптимальних технічних рішень та підвищення екологічної свідомості громадян.

Умови проживання

Умови життя в зоні дії Програми істотно покращилися за останні десять років, хоча і дещо відрізняються у світлі різної національної політики розподілу фінансування і соціальних систем. Прикордонні регіони Білорусі, як і раніше, характеризуються більш рівномірним розподілом доходів і більш високою однорідністю соціальних послуг, в той час як умови життя в прикордонних регіонах України відображають нерівномірні можливості розвитку і заробітку і меншу ступінь централізованих асигнувань на регіональні бюджети. Райони, які довелося залишити після Чорнобильської аварії, та умови життя в населених пунктах, побудованих або розширених для вимушених переселенців, рівною мірою вимагають особливої уваги в декількох регіонах зони дії Програми.

У Брестської і Гомельської областях середньомісячна заробітна плата суттєво зросла з 2009 р. і знаходиться на однаковому рівні – приблизно дві третини від доходу. Офіційний рівень безробіття коливається і становить нижче одного відсотка робочої сили. Тільки близько 8% населення регіонів має загальний дохід нижче прожиткового мінімуму. В українських прикордонних регіонах номінальну заробітну плату істотно збільшили після 2009 року, але вона все ще становить приблизно 75% від середнього рівня по країні, відображаючи зниження виплат у сільському господарстві та секторі нефінансових послуг. Винятком є Київська область, де зарплата вище середнього завдяки Києву. І знову за винятком Київської області прикордонні регіони України характеризуються найвищим рівнем безробіття загалом по країні. Доходи у натуральній формі від натурального господарства і субсидування цін покращують становище населення з грошовими доходами нижче прожиткового мінімуму (до 24%). Тим не менш, частка населення з доходом нижче прожиткового мінімуму, що залишилася, все ж трохи вище, ніж у Білорусі (до 11,9% у Рівненській області). Малий і середній бізнес, який здатний розкрити потенціал у сфері сільського господарства, послуг та туризму, повільно заповнює прогалини низького попиту на робочу силу; транскордонне співробітництво могло б істотно збільшити розміри відповідних потенційних ринків.

Говорячи про освіту в усіх регіонах достатньо початкових і середніх навчальних закладів, однак вищі навчальні заклади сконцентровані в столицях, куди змушені тимчасово мігрувати чисельні студенти. Завдяки більш однорідному рівню життя цей процес легше протікає в Білорусі, ніж в українських прикордонних регіонах. Доступність медичних послуг та кількість медичного персоналу в розрахунку на одного жителя стабільні і порівнювані між регіонами, проте спеціальне лікування вимагає звернення до столичних клінік. Загальні проблеми, наприклад, підвищення психологічних порушень після аварії на Чорнобильській АЕС або старіння населення, вимагають загальних рішень шляхом розширення спеціальних знань медичного персоналу в області психології або геронтології.

2.3 Аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз (SWOT)

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Вигідне географічне положення для транзиту між столицями та розвинена транспортна інфраструктура. • Переважно диверсифікована регіональна економіка. • Добре розвинутий людський капітал. • Багатство природної і культурної спадщини. • Загальнозрозуміла мова. • Робочі відносини регіональних адміністративних органів. 	<ul style="list-style-type: none"> • Регіональні економіки з різним економічним потенціалом. • Недостатньо розвинений приватний малий і середній бізнес. • Відсутність інформаційних потоків через кордони на рівні бізнесу. • Слабке співробітництво та обмін в галузі культури. • Природні ресурси, які поступово виснажуються.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Продовження дружніх політичних та економічних зв'язків між прикордонними регіонами. • Зростаючий обсяг торгівлі між регіонами. • Стабільний розвиток агротуризму. • Невикористаний потенціал гідроенергетики. • Очевидна привабливість культурного обміну. 	<ul style="list-style-type: none"> • Дивергенція регіональних структур управління. • Розбіжність торгової політики. • Уразливість в контексті змін клімату і, як результат, зростання кількості стихійних лих, особливо повеней і засух. • Умови навколишнього середовища (обсяги відходів, стічні води) продовжують погіршуватися. • Чорнобильська АЕС.

3. Стратегія програми територіального співробітництва

Аналіз економічної, соціальної та екологічної ситуації в регіоні дозволяє зробити висновок про те, що територіальне співробітництво прикордонних регіонів Білорусі та України у відповідності зі стратегією EaRТС може виявитися корисним для рішення трьох типів завдань, які можна вирішити за допомогою окремих національних заходів регіонального розвитку.

Перше завдання – мінімізувати прямі негативні ефекти «переливу». Іншими словами, заходи, які здійснюються в прикордонному регіоні однієї країни, можуть стати обтяжливими і навіть згубними для прикордонного регіону іншої країни. Відповідні ризики можна попередити або усунути лише шляхом спільних дій двох країн. Це, насамперед, відноситься до зовнішніх ефектів, обумовлених забрудненням річок, повітря, підземних вод, а також проблем, пов'язаних з утилізацією відходів, вирубкою лісів, полюванням, випасом худоби та іншою аналогічною діяльністю, але не обмежується ними. В даний час співпраця такого роду обмежується транскордонними питаннями управління водогосподарською діяльністю у зв'язку з регулюванням подачі води і діяльністю в Чорнобильській зоні. В інших сферах

відсутня платформа для комунікації між двома країнами. Отже, EaPТС буде сприяти розвитку таких платформ і намагатися уникати конфліктів.

Друге завдання – максимально збільшити безпосередні позитивні ефекти «переливу»: заходи, що здійснюються у прикордонному регіоні однієї країни, можуть забезпечувати додаткову перевагу в прикордонному регіоні іншої країни за умови співпраці між країнами, обміну інформацією про ринки, технології, споживачів і сприяння переміщенню товарів і людей через кордони. У цьому зв'язку можна діяти у різних напрямках:

- Знання та/або потенціал одного прикордонного регіону може стати доступним для іншого регіону, який не настільки розвинений у цьому відношенні (наприклад, управління якістю підземних вод).
- Ослаблені взаємини виробник – споживач можна зміцнювати у прикордонних регіонах більш ефективно, ніж у віддалених районах відповідної країни (наприклад, сільське господарство та виробництво продуктів харчування).
- Напрями, недостатньо розвинені в обох країнах, можна розвивати шляхом співробітництва (наприклад, тренінги з питань митних процедур, спеціальне лікування, послуги туризму).

Третє завдання – розкрити потенціал реляційного/соціального капіталу по обидві сторони кордону. Постійні міжособистісні контакти створюють атмосферу довіри і підвищують цінність обміну інформацією. Підтримка заходів між людьми, що живуть по різні боки кордону, в області освіти, культури і спорту буде формувати реляційний капітал, який знижує перешкоди для спілкування і може сприяти майбутній транскордонній діяльності у багатьох сферах.

4. Операційні завдання, пріоритети та дії

Програма територіального співробітництва буде впроваджена з метою досягнення трьох операційних завдань:

- I. Поліпшення умов життя місцевих громад у прикордонних регіонах шляхом проведення спільних проєктів на підтримку соціально-економічного розвитку.
- II. Рішення загальних проблем екології, зайнятості, охорони здоров'я та інших областей, що представляють загальний інтерес і транскордонне значення.
- III. Культура, освіта та спорт.

4.1 Операційне завдання 1: Покращення умов життя місцевих громад

На рівні цього завдання пріоритет будуть приділяти діяльності у наступних трьох напрямках:

- Підтримка малих і середніх підприємств (МСП) шляхом зміцнення інфраструктури, пов'язаної з обміном бізнес-інформацією, приділяючи особливу увагу транскордонній торгівлі

Як показано у Розділі 2.2, недостатньо розвинена інфраструктура обміну бізнес-інформацією є перешкодою для розвитку МСП у зоні дії Програми. Більше того, доступ до інформації торгового характеру набуває додаткової актуальності у зв'язку з розширенням торговельної політики Білорусі та України. Такі дії можуть стати предметом спільних проектів, спрямованих на розкриття потенціалу прикордонної торгівлі (список не вичерпний):

- Розробка і організація послуг обміну бізнес-інформацією для МСП з метою підвищення доступу до інформації про ринок.
- Вивчення митних процедур і застосовної практики шляхом проведення бізнес-аналізу.
- Розвиток професійних контактів і торгових відносин, які сприяють спільній розробці продукції з більш високою доданою вартістю.
- Спільні дослідження, спрямовані на вивчення потенціалу ринку в прикордонних районах.
- Спільні науково-дослідні проекти з метою покращення доступності транспортного обслуговування на рівні районів на регіональному та транскордонному рівні.

- Підвищення туристичної та інвестиційної привабливості регіонів

На основі аналізу, представленого у Розділі 2.2, нижченаведені дії можуть стати предметом спільних проектів (список не вичерпний):

- Створення мережі (об'єднання) туристичних агентств, операторів, інформаційних центрів і готелів у прикордонних регіонах.
- Створення спільних транскордонних туристичних маршрутів.
- Відтворення туристичних об'єктів з метою відродження внутрішніх та транскордонних туристських потоків.
- Проведення спільних тренінгів для місцевих постачальників послуг в галузі туризму з метою підвищення якості надаваних послуг.
- Відродження і розвиток спільних тренувальних баз для проведення спортивних заходів.
- Обмін досвідом у залученні інвестицій на обласному (районному) рівні

- Людський капітал і зайнятість, профорієнтація молоді, соціальна інтеграція інвалідів

На рівні цього пріоритету нижченаведені дії можуть стати предметом спільних проектів (список не вичерпний):

- Створення центрів профорієнтації у вузах.
- Професійне навчання та позакласні заходи для молоді.
- Вдосконалення спеціальної інфраструктури для інвалідів.
- Аналіз доступності соціальних послуг для людей з особливими потребами.

- Спільні дії (інформаційні дні, семінари, візити) з метою обміну досвідом з питань підвищення соціальної інтеграції переселенців із зон, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС.

4.2 Операційне завдання 2: Рішення спільних проблем екології, зайнятості, охорони здоров'я та інших питань, які представляють спільний інтерес і мають транскордонне значення

На рівні цього операційного завдання два нижчезазначених напрямки будуть вважати пріоритетом:

- Спільний моніторинг та інформаційний обмін з питань екологічної ситуації, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та утилізації відходів

Спільна операційна програма зосереджена на транскордонних екологічних проблемах, пов'язаних спільністю відповідних питань розвитку по обидві сторони кордону. В рамках цього пріоритету такі дії можуть стати предметом спільних проектів (список не вичерпний):

- Створення єдиного інформаційного ресурсу для моніторингу транскордонних природних ресурсів, особливо річок, лісових масивів і природоохоронних територій.
  - Спільне вивчення гідроенергетичного потенціалу транскордонних річок.
  - Дослідження довгострокових екологічних наслідків Чорнобильської катастрофи, наприклад, забруднення ґрунтів і збезлісення.
  - Заходи щодо активізації співпраці екстрених служб на транскордонному рівні.
  - Спільні дії щодо вирішення проблеми збору і переробки побутових відходів.
- Охорона здоров'я – профілактика захворювань та рання діагностика

Загальна спадщина аварії на Чорнобильській АЕС і відповідні тенденції розвитку населення зумовлюють необхідність спільних дій у сфері охорони здоров'я. В рамках цього пріоритету такі дії можуть стати предметом спільних проектів (список не вичерпний):

- Обмін передовим досвідом у галузі геронтології та соціальних рішень для старіючого населення.
- Обмін інформацією між медичними установами з питань інфекційних хвороб.
- Інформаційні кампанії і проведення спільних публічних заходів для популяризації мобільності і здорового харчування.
- Спільні заходи з поліпшення ранньої діагностики (у тому числі у зв'язку з захворюваннями, пов'язаними з аварією на ЧАЕС) та якості відповідного лікування.
- Спільні заходи для відновлення дитячих ігрових та спортивних майданчиків.

4.3 Операційне завдання 3: Культура, освіта та спорт

На рівні цього операційного завдання пріоритет буде приділятися нижчезазначеним напрямкам діяльності:

- Збереження історично-культурної спадщини

Ця пріоритетна галузь спрямована на поживлення культурного обміну на транскордонному рівні, який став менш активним за останні десять років. Наступні дії можуть стати предметом спільних проектів (список не вичерпний):

- Створення спільного реєстру об'єктів культурної спадщини (пам'яток, районів, об'єктів тощо)
- Інформаційно-просвітницькі кампанії з питань культурної та історичної спадщини, у тому числі створення веб-ресурсів про спільні культурні та історичні території і об'єкти.
- Підвищення культурної обізнаності шляхом проведення спільних заходів у школах.
- Організація та проведення етнографічних фестивалів по обидві сторони кордону.
- Просування угод про співпрацю між закладами культури, та освітніми установами.

5. Індикатори результативності

Моніторинг успіху програми територіального співробітництва дозволить визначити, якою мірою програма відповідає і сприяє стратегії Східної регіональної програми ЄІСП на 2010-2013 рр. та Індикативної програми на 2010-2013 рр. Для цього планується застосовувати наступний комплекс якісних та кількісних індикаторів:

Аспект	Спосіб вимірювання	Вихідний рівень	Цільовий показник
Підвищення рівня структурованих і інституціоналізованих контактів між місцевими органами влади прикордонних регіонів	Кількість заяв на участь у конкурсі проектів	0	65
	Кількість організацій, які подали заявки на участь	0	180
Кількість спільних проектів, упроваджених по обидві боки кордону	Кількість підписаних контрактів про надання грантів	0	28
	Кількість реалізованих проектів	0	28
Підвищення інтенсивності транскордонних контактів між місцевими громадами	Кількість спільних транскордонних заходів, реалізованих у рамках проектів	Не стосується	62

У Додатку 3 наведено комплекс індикаторів оцінки досягнень і результатів. Зазначені індикатори будуть використовувати як експериментальні критерії моніторингу соціально-економічних ефектів програми територіального співробітництва з точки зору розвитку регіону.

6. Керування програмою

Для управління спільною операційною програмою будуть використовувати нижчезазначену структуру:

Спільний керуючий комітет – спільний орган для забезпечення максимального залучення обох країн-учасниць у процес реалізації програми територіального співробітництва.

Адміністратор програми повністю відповідає перед Європейською Комісією за оперативні та фінансові аспекти управління та реалізації програми.

6.1 Спільний керуючий комітет

Спільний керуючий комітет засновується країнами-учасницями – Білоруссю та Україною з метою забезпечення їх участі у діяльності програми. Кожна країна-учасниця призначає центральні, регіональні та локальні органи влади, а також організації громадянського суспільства, які зобов'язані делегувати своїх представників у Спільний керуючий комітет. Призначення носить функціональний, а не особистий характер.

До складу Комітету увійдуть наступні організації

Білорусь	Україна
<p>Члени Комітету з правом голосу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. (посада), Міністерство закордонних справ 2. Голова Координаційного бюро програми ТАСІС ЄС в Білорусі 3. (посада), Брестський облвиконком 4. (посада), Гомельський облвиконком 5. (посада), Брестський транскордонний інформаційний центр 6. (посада), Гомельське обласне агентство з розвитку 7. (посада), (назва організації громадянського суспільства) 8. (посада), (назва організації громадянського суспільства) 9. Вільна вакансія 	<p>Члени Комітету з правом голосу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. (посада), Міністерство економічного розвитку і торгівлі 2. (посада), Міністерство іноземних справ 3. (посада), Волинська облдержадміністрація 4. (посада), Рівненська облдержадміністрація 5. (посада), Житомирська облдержадміністрація 6. (посада), Київська облдержадміністрація 7. (посада), Чернігівська облдержадміністрація 8. (посада), (назва організації громадянського суспільства) 9. (посада), (назва організації громадянського суспільства)
<p>Спостерігачі (на правах консультантів без права голосу)</p> <p>Європейська Комісія через Представництво Європейського Союзу у Білорусі та Представництво Європейського Союзу в Україні.</p> <p>Німецьке товариство міжнародного співробітництва (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH) як Адміністратор програми.</p> <p>Команда Програми сприяння територіального співробітництва країн Східного партнерства.</p>	

Спільний керуючий комітет здійснює наступні функції:

- Визначає пріоритети кожної програми за підтримки Програми сприяння EaPTC і затверджує спільну операційну програму.
- Визначає оптимальний розподіл ресурсів програми для вирішення пріоритетних завдань.
- Консультує Адміністратора програми з питань критеріїв відбору проектів та інструкцій для заявників.
- За погодженням з Адміністратором програми проводить відбір проектів для фінансування за рахунок програми територіального співробітництва, які затверджуються Європейською Комісією.
- Здійснює моніторинг досягнення цілей програми шляхом вивчення доповідей, представлених Адміністратором програми.

Рішення Спільного керуючого комітету приймаються за принципом «одна країна – один голос». Порядок роботи і способи прийняття рішень викладені у Регламенті діяльності Спільного керуючого комітету.

6.2 Адміністратор програми

Адміністратор програми відповідає за оперативне та фінансове управління програмою територіального співробітництва і виконує наступні функції:

- Готує та проводить конкурси проектних заявок.
- Збирає та реєструє проектні заявки.
- Організовує відбір проектів.
- Підписує контракти про надання грантів та здійснює платежі.
- Контролює оперативні і фінансові аспекти реалізації проектів.
- Звітує перед Європейською Комісією щодо фінансових і оперативних аспектів реалізації проектів.

Адміністратор програми може підписувати контракти з одержувачами грантів тільки після затвердження Спільним керуючим комітетом та Європейською Комісією остаточного переліку проектів, відібраних для фінансування.

Для виконання вищевказаних функцій Європейська Комісія призначила Німецьке товариство міжнародного співробітництва (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH) в якості Адміністратора програми. Окрім функцій оперативного та фінансового управління програмою Адміністратор програми буде також виконувати функції Секретаріату Спільного керуючого комітету.

7. Реалізація програми

7.1 Вимоги до проектів

Проекти, які дійсно носять транскордонний характер, за участю щонайменше одного партнера від кожної країни-учасниці мають право на отримання фінансування в рамках програми територіального співробітництва. Як правило, заходи, що проводяться в рамках проектів, повинні відповідати програмі. Виключення (якщо є) будуть вказані в інструкції для заявників. Безпосередні результати проектів повинні забезпечувати певний ефект по обидва боки кордону у відповідній зоні дії програми.

Правило про некомерційну діяльність застосовується до всіх проектів, які фінансуються програмою, тобто проекти, реалізовані в рамках програми, не можуть переслідувати цілі отримання прибутку. Підтримка комерційної діяльності у значенні державної допомоги надаватися не буде.

Тривалість реалізації проекту становить **мінімум 9 і максимум 18 календарних місяців**. На момент підписання контракту про надання гранту між бенефіціарами та Адміністратором програми максимальний період реалізації проекту може бути переглянутий для того, щоб забезпечити завершення проектів, що реалізуються за підтримки програми, до 31 грудня 2016 р.

Програма територіального співробітництва може підтримувати (1) «м'які» проекти, тобто проекти, спрямовані не на будівництво чи купівлю устаткування, а на забезпечення структурних соціально-економічних змін; і (2) проекти для розвитку малих об'єктів інфраструктури. Програма буде приділяти особливу увагу «м'яким» проектам, спрямованим на зміцнення інституційного потенціалу, навчання,

реформування політики, обмін досвідом або аналогічну діяльність, а також проектам, які демонструють правильний баланс між «м'яким» елементом і розвитком фізичної інфраструктури.

7.2 Вимоги до бенефіціарів проектів

Державні органи, у т.ч. регіональні і місцеві органи влади, прирівняні до них громадські структури, неурядові та некомерційні організації, що реалізують проекти, які представляють загальнодержавний інтерес, мають право на підтримку з боку програми територіального співробітництва. Зокрема, такі організаційно-правові форми (відповідно до визначення національного законодавства країни-учасниці) будуть мати право на підтримку:

Білорусь	Україна
<p>Державні органи:</p> <ul style="list-style-type: none"> Органи місцевого управління і самоврядування (Закон Республіки Білорусь «Про місцеве управління і самоврядування у Республіці Білорусь» від 04.01.2010 р. №108-3; Закон Республіки Білорусь «Про територіально-адміністративний устрій Республіки Білорусь» від 05.05.1998 р. № 154-3) <p>Громадські органи, прирівняні до державних:</p> <ul style="list-style-type: none"> Філії або агентства, науково-дослідні інститути, фонди, комунальні організації або підприємства, які створені за рішенням органів місцевого самоврядування та адміністрацій або які перебувають під їх контролем <p>Неурядові та некомерційні організації:</p> <ul style="list-style-type: none"> Громадські об'єднання (Закон Республіки Білорусь «Про громадські об'єднання» від 04.10.1994р. № 3254-XII) Державно-громадські об'єднання (Закон Республіки Білорусь «Про республіканські державно-громадські об'єднання» від 19.07.2006 р. №1503) <p>Будь-яка інша національна організаційно - правова форма, що відповідає визначенням державних органів, громадських органів, прирівняних до державних, неурядових і некомерційних організацій у контексті Директиви 2004/18/ЕС</p>	<p>Державні органи:</p> <ul style="list-style-type: none"> Органи місцевого самоврядування (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.2007 р. № 280/97-ВР) Місцеві державні адміністрації (Закон України «Про місцевої державної адміністрації» від 09.04.1999 р.№ 586-XIV) <p>Громадські органи, прирівняні до державних:</p> <ul style="list-style-type: none"> Суб'єкти публічного права, створені за рішенням органів місцевого самоврядування або державних адміністрацій (Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV, ст. 81) <p>Неурядові та некомерційні організації:</p> <ul style="list-style-type: none"> Громадські об'єднання (Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 р. № 4572-VI). Благодійні організації (Закон України «Про благодійництво та благодійні організації» від 05.07.2012 р. № 5073-VI) <p>Будь-яка інша національна організаційно - правова форма, що відповідає визначенням державних органів, громадських органів, прирівняних до державних, неурядових і некомерційних організацій у контексті Директиви 2004/18/ЕС</p>

Як правило, лише органи, розташовані в регіоні дії програми, можуть отримати фінансову підтримку в рамках цієї програми. Участь інших органів аналогічного типу, розташованих за межами регіону програми, в проектах, здійснюваних у цьому регіоні, вимагає окремого дозволу, як це передбачено у посібнику для заявників.

Юридичні особи, що не підпадають до жодної категорії, можуть брати участь у проектах в якості асоційованих партнерів. Вони повинні фінансувати свою діяльність за рахунок власних ресурсів і не мають права на отримання фінансування в рамках програми територіальногоспівробітництва.

7.3 Вибір, укладення контракту і порядок реалізації проекту

Процедури укладення контракту та реалізації проекту у рамках програми територіального співробітництва визначені у Практичному керівництві про процедури укладання контрактів для реалізації зовнішніх проектів Європейської Комісії (PRAG) у чинній редакції на момент початку проведення конкурсу проектів. Програма буде реалізовуватися на основі єдиної процедури роботи з заявками та єдиного процесу відбору по обидві сторони кордону.

Пакет апікаційних документів, у тому числі форма заявки і керівництво для заявників, повинні бути розроблені Адміністратором програми у співпраці з Програмою сприяння EaPTC. Програма буде реалізовуватися за допомогою відкритого конкурсу пропозицій. За період дії Програми буде проведено лише один конкурс пропозицій. Після узгодження пакету апікаційних форм зі Спільним керуючим комітетом та Європейською Комісією Адміністратор програми оголошує про проведення конкурсу проектних заявок.

Адміністратор програми у співпраці з Програмою сприяння EaPTC надає потенційним заявникам всю необхідну інформацію з питань конкурсів пропозицій. Провідні заявники повинні надати свої проектні заявки (включаючи електронну версію) безпосередньо в офіс Адміністратора програми в Києві особисто, кур'єром або рекомендованим листом. Порядок подання проектної заявки буде викладений у посібнику для заявників.

Оцінка заявок та відбір проектів будуть проводитися у два етапи: 1) оцінка **відповідності** заявників, заявлених витрат та заходів (на основі адміністративних критеріїв і вимог до заявників); 2) оцінка **якості** заявок, що відповідають встановленим вимогам (на основі критеріїв відбору та критеріїв визначення переможця конкурсу). Адміністратор програми відповідає за організацію процесу оцінки, а Спільний керуючий комітет приймає остаточне рішення про результати оцінки проектів, які повинні затверджуватися Європейською Комісією.

Адміністратор програми розкриває заявки, подані у встановлений термін, перевіряє відповідність адміністративним вимогам та **вимогам до заявників**. Під час перевірки прийнятності Адміністратор програми може співпрацювати з національними органами влади та Представництвами Європейського Союзу в Білорусі та Україні з метою перевірки правового статусу заявників, а також з метою уникнення можливого перекриття фінансування за рахунок інших джерел ЄС або державного бюджету. Зазначені перевірки та уточнення повинні проводитися на засадах об'єктивності та конфіденційності. Національні органи, що беруть участь у проектах, повинні залишатися незалежними у ході цього процесу. Результати розкриття заявок, перевірки адміністративного відповідності та критеріїв придатності затверджуються Спільним керуючим комітетом.

Оцінка **якості** заявок проводиться експертами, кандидатури яких пропонують країни-учасниці та Адміністратор програми за поданням Спільного керуючого комітету. У ролі таких експертів можуть виступати співробітники Органу управління, а також, за необхідності, незалежні експерти-треті сторони. Застосовується правило «чотирьох очей», тобто кожна заявка оцінюється мінімум двома експертами. Якщо два експерти прийшли до різних висновків під час оцінки, залучають третього експерта. Результат експертної оцінки вказують у звіті, до якого додається лист оцінки правомочних проектних заявок на основі оцінки в балах.

Спільний керуючий комітет розглядає висновки експертів і може вимагати подальших роз'яснень. Якщо Спільний керуючий комітет не згоден з рекомендаціями експертів повністю чи частково, він має обґрунтувати причини, які протоколюються в остаточному висновку про результати оцінки. Перед укладенням контракту Адміністратор програми може вимагати внесення до проекту змін. Однак, ці поправки можуть стосуватися лише незначних технічних аспектів, і у жодному разі не можуть змінювати зміст, цілі, основні результати або види діяльності проекту або будь-яку іншу умову, яка пов'язана з наданням гранту.

Остаточний висновок про оцінку, заснований на стандартних документах PRAG, має містити підсумкову оцінку кожної придатної заяви, включаючи оціночні таблиці, оцінки та коментарі експертів і членів Спільного керуючого комітету, а також список неправомочних заявок з зазначенням причин відмови.

Результати відбору проектів, затверджених Спільним керуючим комітетом, будуть вважатися дійсними тільки після затвердження Європейською Комісією.

Отримавши рішення Спільного керуючого комітету і схвалення Європейської Комісії, Адміністратор програми готує і підписує контракти на надання грантів з провідними партнерами проектів, які отримали фінансування. До підписання контракту про надання гранту всі партнери проекту мають викласти порядок своїх взаємовідносин у сфері управління та реалізації проекту на основі типової партнерської угоди, затвердженої Адміністратором програми і Спільним керуючим комітетом.

Адміністратор програми та Програма сприяння EaPTC забезпечують інформацію та підтримку для одержувачів грантів з метою ефективної реалізації проектів. Всі звіти в рамках проектів (проміжні звіти кожні 6 місяців, остаточні технічні описові та фінансові звіти і, за необхідності, звіти про перевірку витрат), а також платіжні вимоги подаються до Адміністратора програми у Києві. Адміністратор програми обробляє звіти та платіжні вимоги і, відповідно, здійснює платежі одержувачам грантів. Детальніше інформація про порядок звітності та оплати буде вказана у керівництві з реалізації проектів, розробленому Адміністратором програми у співпраці з Програмою сприяння EaPTC.

Регулярно (кожні 6 місяців) Адміністратор програми проводить перевірку процесу здійснення програми на основі доповідей одержувачів грантів. Результати перевірки подаються Спільному керуючому комітету в інформаційних цілях.

Адміністратор програми буде робити необхідні кроки для забезпечення публічності фінансування з боку ЄС у зв'язку з заходами проектів, що фінансуються програмою. Члени Спільного керуючого комітету будуть активно брати участь у максимальному поширенні інформації про програму в цільовому районі та за його межами.

Діаграма, що ілюструє цикл реалізації програми, наведена у Додатку 4.

7.4 Допустимі витрати та рівень підтримки

Допустимі витрати – це фактичні витрати, понесені та сплачені бенефіціарами проекту в період реалізації проекту згідно з договором про надання гранту. Негрошові внески з боку бенефіціарів проекту та/або третіх осіб не належать до допустимих витрат. Визначення допустимих прямих і непрямих витрат відповідає стандартним положенням PRAG, якщо в інструкціях для заявників не передбачено іншого.

Гранти на відібрані для фінансування проекти складають максимум 90% від загальних допустимих витрат проекту і повинні співфінансуватися з інших джерел, крім бюджету Європейського Союзу і Європейського фонду розвитку. Сума грантів становить **мінімум 20 000 євро і максимум 200 000 євро**. Гранти виплачуються провідним бенефіціарам проектів декількома траншами відповідно до положень, що застосовуються у тих чи інших умовах.

Посібник для заявників може містити детальну інформацію про допустимі витрати та інші фінансові положення.

8. Розподіл фінансування

Фінансування Європейським Союзом програми територіального співробітництва між Білоруссю і Україною передбачено регіональними асигнуваннями бюджету Європейського інструменту сусідства та партнерства на 2013 рік.

Орієнтовний обсяг фінансування програми з боку ЄС був визначений Стратегією програм територіального співробітництва країн Східного партнерства і становить 3,3 млн. євро.

На основі результатів і висновків стратегічного аналізу прикордонних регіонів Білорусі та України, передбачається наступний орієнтовний розподіл коштів на операційні завдання програми:

Операційне завдання I. Поліпшення умов життя	50 %
Операційне завдання II. Рішення спільних проблем	30 %
Операційне завдання III. Культура, освіта і спорт	20 %

Орієнтовний план фінансування (тис. євро)

	Фінансування ЄС	Співфінансування на національному рівні (країни-учасниці)	Інші донори	Приватне фінансування (партнери проекту)	Загальне фінансування
Операційне завдання I	1 650,0	0	0	183,33	1 833,33
Операційне завдання II	990,0	0	0	110,0	1 100,0
Операційне завдання III	660,0	0	0	73,33	733,33
Загалом:	3 300,0	0	0	366,67	3 666,67

Додаток1: Карта регіону дії Програми

Вставити карту.

Додаток2: Регіональні статистичні дані

	Області Білорусі		Області України				
	Брестська	Гомельська	Волинська	Рівненська	Житомирська	Київська	Чернігівська
Населення (тис. мешканців)	1390,4	1427,7	1038,6	1154,3	1273,2	1719,5	1088,5
Населення (% від загальної чисельності населення країни)	14,7	15,0	2,3	2,5	2,8	3,8	2,4
Сільське населення (% від загального регіону)							
Внесок у національний ВВП (%)	9,2	11,7	1,3	1,5	1,7	4,2	1,6
С/г у доданій вартості регіону (%)	7,6*	5,0*	16,9	15,9	16,2	13,4	18,3
Промисловість у доданій вартості регіону (%)	37,7*	48,0*	15,5	31,5	21,5	18,6	26,0
Кількість місць у готелях							
Кількість туристів							
Офіційний рівень безробіття (%)	0,9	0,7	8,3	10,4	10,0	6,7	10,4
Середньомісячна зарплата як відсоток від середньої зарплати по країні (%)							
Чистий показник еміграції/імміграції в регіоні							
Кількість заповідників	1	2	4	-	-	-	-
Викиди зі стаціонарних джерел (тонн)	34,8	95,4	7,6	17,1	19,0	113,6	49,5

* за станом на січень - квітень 2014 р. Дані подано станом на 2012 р., якщо не зазначено інше.

Джерело: Белстат (Білорусь), Держкомстат (Україна); власні розрахунки

Операційне завдання	Пріоритет	Індикатори ефективності	Індикатори результативності
I. Поліпшення умов життя місцевих громад у цільових прикордонних регіонах шляхом реалізації спільних проектів на підтримку соціально-економічного розвитку	Підтримка МСП шляхом зміцнення інфраструктури, пов'язаної з обміном бізнес-інформацією, приділяючи особливу увагу транскордонній торгівлі	<p>Кількість проектів, що забезпечують підтримку МСП з метою сприяння доступу до бізнес-інформації, приділяючи особливу увагу транскордонній торгівлі.</p> <p>Кількість спільних науково-дослідних проектів, пов'язаних з потенціалом ринку, митними процедурами, транспортними послугами.</p>	<p>Кількість МСП / підприємців, які взяли участь у заходах, організованих проектами/отримали користь від проведених заходів.</p> <p>Кількість проведених заходів транскордонного партнерства/ ініціатив/ створених бізнес-мереж.</p> <p>Нещодавно створені форми транскордонного партнерства між місцевими та регіональними академічними інститутами, аналітичними, науково-дослідними центрами.</p> <p>Кількість спільних наукових досліджень, вивчень, опублікованих стратегій з питань місцевого розвитку.</p> <p>Кількість спільних транскордонних заходів/ конференцій/ семінарів/ практикумів, організованих проектами з метою вирішення проблем сільського господарства.</p>
	Підвищення туристичної та інвестиційної привабливості регіону	Кількість проектів у сфері туризму та залучення інвестицій	<p>Кількість створених і функціонуючих мереж (асоціацій) туристичних агентств, операторів, інформаційних центрів.</p> <p>Кількість розроблених і впроваджених нових спільних туристичних маршрутів.</p> <p>Кількість туристів, що використовують напрацювання проектів.</p> <p>Кількість спільних заходів, які забезпечили потенційних інвесторів.</p> <p>Число спільних транскордонних заходів/ конференцій/ семінарів/ практикумів, організованих проектами для вирішення питань, що належать до розвитку транскордонного туризму.</p>
	Людський капітал і зайнятість, профорієнтація молоді, соціальна інтеграція інвалідів	<p>Кількість спільних проектів, пов'язаних з розвитком кадрів, зайнятстю та профорієнтацією.</p> <p>Кількість спільних проектів з метою підвищення соціальної інтеграції</p>	<p>Кількість центрів профорієнтації, створених при університетах по обидві сторони кордону.</p> <p>Кількість розроблених і впроваджених курсів профтехнічної освіти.</p> <p>Відстежувана кількість поліпшень</p>

Операційне завдання	Пріоритет	Індикатори ефективності	Індикатори результативності
		інвалідів.	спеціальної інфраструктури та доступу до соціальних послуг для інвалідів у прикордонних районах. Кількість спільних заходів, спрямованих на посилення соціальної інтеграції вимушених переселенців.
II. Рішення спільних проблем екології, зайнятості, охорони здоров'я та інших областей, що представляють спільний інтерес і транскордонне значення	Спільний моніторинг та інформаційний обмін з питань екологічної ситуації, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та утилізації відходів Охорони здоров'я – профілактика та рання діагностика захворювань	Кількість проектів, що забезпечують спільне управління заповідниками та/або природними ресурсами. Кількість проектів, спрямованих на вирішення транскордонних проблем надзвичайного характеру. Кількість проектів, що забезпечують пряме транскордонне співробітництво в сфері поновлюваних джерел енергії та енергоефективності. Кількість спільних проектів в сфері утилізації та переробки відходів. Кількість реалізованих проектів з метою покращення ранньої діагностики та профілактики захворювань. Кількість проектів, реалізованих з метою скорочення інфекційних захворювань по обидві сторони кордону.	Створено загальний інформаційний ресурс для транскордонного моніторингу природних ресурсів (річок, лісів, заповідників). Кількість створених / підтримуваних мереж для обміну інформацією та координування заходів захисту. Кількість форм партнерства, створених між надзвичайними службами по обидві сторони кордону. Число спільних транскордонних заходів/ конференцій/ семінарів/ практикумів, організованих проектами для вирішення питань екології. Кількість спільних заходів з обміну передовою практикою у сфері геронтології та соціальних рішень для старіючого населення. Створені і функціонуючі канали для обміну інформацією між закладами охорони здоров'я з питань інфекційних захворювань. Проведення спільних заходів, спрямованих на поліпшення ранньої діагностики захворювань, пов'язаних з аварією на ЧАЕС. Інформаційна кампанія та спільні транскордонні заходи/ конференції/ семінари/ практикуми, організовані проектами за участі місцевих органів влади та організацій громадянського суспільства.
III. Культура, освіта, спорт	Збереження історико-культурної спадщини	Кількість проектів, які передбачають культурні заходи за участю представників обох сторін спільного кордону.	Створений спільний реєстр об'єктів культурної та історичної спадщини. Кількість людей, які змогли розширити свої знання про традиції, культурну і історичну спадщині сусідів завдяки інформаційним

Операційне завдання	Пріоритет	Індикатори ефективності	Індикатори результативності
			<p>заходам. Кількість організованих культурних заходів (етнографічних фестивалів, ремісничих виставок тощо) та кількість їх учасників. Поглиблення знань школярів про культурно-історичну спадщину.</p>

Додаток5: Результати консультацій з зацікавленими сторонами

Інформація буде надана після проведення консультацій.